

Valsts izglītības
satura centrs

Kompetenču pieejā balstīta mācību satura izstrāde un ieviešana vispārējā izglītībā

Guntars Catlaks, vadītājs
guntars.catlaks@visc.gov.lv

2015.gada 27.oktobris

Valsts izglītības
satura centrs

Uzstāšanās saturs

1. Kas ir kompetence?
2. Ko nozīmē kompetenču pieeja izglītībā?
3. Kas ir skolotāju sadarbība?
4. Kāpēc ir nepieciešama skolotāju sadarbība izglītības procesā?
5. Kompetenču pieejas ieviešana?

Valsts izglītības
satura centrs

Kompetence ir indivīda gatavība dzīves darbībai mūsdienu mainīgajā pasaulē, tā ir spēja izmantot zināšanas, prasmes un paust attieksmi, risinot problēmas mainīgās reālās dzīves situācijās, spēja adekvāti lietot mācīšanās rezultātu noteiktā kontekstā (izglītības, darba, personīgā vai sabiedriski politiskā).

Atšķirībā no prasmes (prasme - spēja veikt uzdevumus jeb māka veikt darbību un risināt problēmas) kompetence ir kompleksa, tā ietver: zināšanas (satura, epistēmiskas vai procedurālas); prasmes (kognitīvās, tehniskās, intrapersonālās u.c.); attieksmes (tās ir balstītas uz vērtībām un vienlaikus ir saistītas ar motivācijas un gribas elementiem).

Valsts izglītības
satura centrs

Jēdziena cilme un nozīmes

British Dictionary definitions for competence

competence

/'kɒmpɪtəns/

1. the condition of being capable; ability
2. a sufficient income to live on
3. the state of being legally competent or qualified

*1590s, "rivalry" (based on compete); c.1600 "adequate supply;" 1630s, "sufficiency of means for living at ease," from French **compétence**, from Latin **competentia** "meeting together, agreement, symmetry," from **competens**, present participle of **competere**, especially in its earlier sense of "fall together, come together, be convenient or fitting" (see compete). Meaning "sufficiency to deal with what is at hand" is from 1790.*

Valsts izglītības
satura centrs

Kompetenču pieeja izglītībā 21.gs.

Kompetenču pieeja ir balstīta uz pamata pieņēmumu:

būtiska ir indivīda spēja reflektēt, izmantot savas meta kognitīvās prasmes (domāt par domāšanu), būt radošam, patstāvīgam savā domāšanā, kā arī kritiski izvērtēt savu rīcību un uzņemties par to atbildību.

Jaunas mācīšanās un mācīšanas kultūras veidošanās nosacījumi:

izglītības procesa centrā ir skolēna mācīšanās, kompetenču veidošanās; attiecību maiņa starp skolēnu un skolotāju mediju pieredzes rezultātā - mācīšanās virtualizācija; ikdienas pieredzes izmantošana mācībās; skolotāju komandas, skolas kopienu veidošanās - sadarbības pedagoģija.

Valsts izglītības
satura centrs

Mācību saturs

Kompetences

1. **Mācīšanās mācīties kompetence**
2. **Matemātikas, dabaszinātņu un tehnoloģiju kompetence**
3. **Saziņas dažādās valodās kompetence**
4. **Sociālā un pilsoniskā kompetence**
5. **Pašizziņas, pašiniciatīvas un uzņēmējdarbības kompetence**
6. **Digitālā kompetence**
7. **Kultūras izpratnes un izpausmes kompetence**

Jomas

1. **Valodu joma**
2. **Dabaszinātņu un tehnoloģiju joma**
3. **Matemātikas un datorikas joma**
4. **Sociālo zinātņu joma**
5. **Fiziskās audzināšanas un veselības joma**
6. **Mākslu joma**

Valsts izglītības
satura centrs

Prasības satura apguvei, beidzot 6.klasi

Kompetences	Jomas					
	Valodu	Dabaszinātņu un tehnoloģiju	Matemātikas un datorikas	Sociālo zinātņu	Fiziskās audzināšanas un veselības	Mākslas
Digitālā kompetence	<p>Izmanto apgūtās IKT prasmes teksta veidošanai, pārbaudei un formatēšanai saziņā.</p> <p>Atrod un atlasa nepieciešamo informāciju dažādos informācijas avotos vismaz trīs valodās.</p> <p>Apstrādā iegūto informāciju un apmainās ar to ikdienas saziņā.</p> <p>Izmanto apgūtās IKT prasmes valodas prasmju apguvei un izvērtēšanai.</p> <p>Izvērtē un analizē iegūtās informācijas ticamību.</p> <p>Atšķir dažādas virtuālās vides un izvērtē to drošību saziņā.</p>	<p>Izmanto IKT informācijas ieguvei, t.sk. eksperimentālo datu, projektēšanā, konstruēšanā, datu apstrādē, informācijas apmaiņai.</p> <p>Novērtē dabaszinātņiska satura un ar tehnoloģiju jautājumiem saistītas informācijas ticamību.</p> <p>Izmantojot informāciju, ievēro intelektuālā īpašuma aizsardzības normas.</p>	<p>Lieto programmatūru (lietotnes) un programmvadāmās ierīces informācijas iegūšanai, apstrādei, prezentēšanai, apmaiņai un nodošanai (pārraidei).</p> <p>Izvēlas piemērotāko programmatūru (lietotni) un aparatūru izvīrītā uzdevuma (problēmas) atrisināšanai.</p> <p>Kritiski izvērtē un lieto informācijas meklēšanas un glabāšanas sistēmas.</p> <p>Analizē un kritiski izvērtē iegūtās informācijas ticamību.</p> <p>.....</p> <p>Lieto mācību procesā apgūtos programmatūras izstrādes rīkus.</p>	<p>Izmanto IKT izziņas darbībā, analizē un kritiski vērtē iegūtās informācijas ticamību un nolūku.</p> <p>Ievēro intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzības noteikumus, izmanto informāciju un dažādus tehnoloģiskus risinājumus.</p> <p>Izmanto digitālos līdzekļus, lai piekļūtu dažādu sabiedrības grupu kultūras avotiem.</p>	<p>Lieto IKT aktuālu veselības, drošības un dzīves vides jautājumu/datu izziņai un apkopošanai.</p> <p>Lieto informācijas tehnoloģijas radošu darbu un prezentāciju izstrādē par veselīgu dzīvesveidu.</p> <p>Kritiski izvērtē un lieto nepieciešamos plašsaziņas līdzekļus veselīga dzīves veida veicināšanā.</p> <p>Autorizē un sistematizē savus radošos darbus.</p>	<p>Izmanto apgūtās IKT prasmes radošu uzdevumu veikšanā un mākslinieciskajā darbībā.</p> <p>Atrod, atlasa un kritiski izvērtē nepieciešamo informāciju par mākslas darbiem un notikumiem dažādās vietnēs.</p> <p>Apstrādā iegūto informāciju par mākslas darbiem un notikumiem un apmainās ar to saziņā.</p>

Valsts izglītības
satura centrs

Prasības satura apguvei, beidzot 6.klasi

Kompetence	Jomas					
	Valodu	Dabaszinātņu un tehnoloģiju	Matemātikas un datorikas	Sociālo zinātņu	Fiziskās audzināšanas un veselības	Mākslas
Matemātikas, dabaszinātņu un tehnoloģiju kompetence	<p>Paplašina savas valodu zināšanas un prasmes, izmantojot matemātikā, dabaszinātnēs un tehnoloģijās apgūtās iemaņas salīdzināt, formulēt un paskaidrot.</p>	<p>Saskata vienkāršas problēmas, kas saistītas ar dabas sistēmām un procesiem un tehnoloģijām, formulē pētnieciskus jautājumus problēmas risināšanai. Plāno vienkārša eksperimenta norisi nepieciešamo datu ieguvei</p> <p>Veic vienkāršus eksperimentus praktiskās darbības pieredzes iegūšanai, dabaszinātnisku un jēdzienu un sakarību izpratnei.</p> <p>Veido modeļus objekta (sistēmas) īpašību, funkciju, procesa norises vai sakarību skaidrošanai.</p> <p>Apkopo novērojumus un eksperimentos iegūtos datus</p> <p>Salīdzina savus iegūtos datus ar citu iegūtajiem datiem</p> <p>Secina, izmantojot savus iegūtos pierādījumus.</p>	<p>Veic aprēķinus ar racionāliem skaitļiem.</p> <p>Lieto vienkāršākās plaknes figūras un telpiskos ķermeņus kā matemātiskus modeļus.</p> <p>Spēj patstāvīgi veikt atsevišķas darbības, lietojot burtu simboliku.</p> <p>Nosaka darbību nezināmo locekli.</p> <p>Salīdzina racionālus skaitļus; spēj nosaukt vairākus skaitļus, kas lielāki/mazāki nekā dotais.</p> <p>Saskata un formulē sakarības starp mainīgiem lielumiem vienkāršās, praktiskās situācijās.</p> <p>Diagrammās attēlo sakarības starp mainīgiem lielumiem.</p> <p>Nosaka kombinatorisko objektu skaitu, veicot skaitliskus aprēķinus un/vai pilno pārlassi.</p>	<p>Pēta ikdienā sastopamu vides un sabiedrības saistību, novērtē to mijattiecību cēloņus.</p> <p>Kārto hronoloģiskā secībā nozīmīgākos Latvijas sociālos un vēsturiskos notikumus.</p>	<p>Lieto dažādas matemātiskas metodes, risinot veselības un dzīves vides uzdevumus.</p> <p>Izmanto pēc nosacījumiem jaunas tehnikas un tehnoloģijas dzīves vidē.</p> <p>Ievēro tehnoloģiskā procesa nosacījumus, taupot resursus veselības, drošības un dzīves vides mācību uzdevumu veikšanā.</p>	<p>Izmanto apgūtos mākslas veidu tehniskos paņēmienus un tehnoloģiju iespējas radošajā un mākslinieciskajā darbībā.</p> <p>Veic vienkāršus pētījumus radošajā darbībā.</p> <p>Saskata un saklausa interesanto un sev nozīmīgo apkārtējā vidē un izmanto to savā radošajā darbībā.</p>

Valsts izglītības
satura centrs

Kurš mācību priekšmets?

Valsts izglītības
satura centrs

Ko dara skolotāji?

Valsts izglītības
satura centrs

Sadarbības pedagoģija

1. Būtiskākais solis skolotāju profesionālajā attīstībā un izaugsmē ir pārvarēt individuālās kvalitātes izpratnes sliekšni.
2. Profesionālā izaugsme var tikt sasniegta tikai sadarbības pedagoģijā un skolas kolektīvā darbībā.

Valsts izglītības
satura centrs

Profesionāla izglītības kopiena

1. Sadarbība
 - dalīšanās pieredzē
 - kopdarbs
2. Kopējs redzējums
3. Uzsvars uz skolēnu mācīšanos
4. Refleksijas prakse
5. Pedagoģijas deprivatizācija

Valsts izglītības
satura centrs

VISC izglītības procesa pilnveidei vispārējā izglītībā 2015./2016.m.g. nosaka prioritāti:

Veicināt kompetenču attīstību, kas mūsdienu globalizācijas, informācijas tehnoloģiju attīstības un vērtību plurālisma apstākļos izglītojamajiem ļauj veiksmīgi darboties personisko un sabiedrības kopējo mērķu sasniegšanai.

Valsts izglītības
satura centrs

Specifiskā atbalsta mērķa 8.3.1. «Attīstīt kompetenču pieejā balstītu vispārējās izglītības saturu» 1.pasākums «Kompetenču pieejā balstīta vispārējās izglītības satura aprobācija un ieviešana

Pasākuma mērķis un īstenošanas laiks: Nodrošināt kompetenču pieejā balstīta vispārējās izglītības satura (turpmāk – mācību saturs) aprobāciju atbilstoši vispārējās izglītības obligātā satura aprakstam un mācību satura ieviešanu pirmsskolas izglītības, pamatizglītības un vidējās izglītības pakāpē.

Plānotais īstenošanas termiņš:
.....– 2023.gada 31.decembris

Valsts izglītības
satura centrs

Atbalstāmās darbības

1. Mācību satura, mācību darba modeļu un metodikas izveide
2. Diagnosticējošo darbu un piloteksāmenu satura izstrāde
3. Eiropas Valodu portfeļa izstrāde
4. Mācību un metodisko līdzekļu izstrāde kompetenču pieejā balstītā mācību satura ieviešanai
5. Diagnostikas instrumentu, mācību un metodisko līdzekļu izstrāde izglītojamo ar speciālām vajadzībām integrācijai vispārējās izglītības iestādēs un mācību procesa nodrošināšanai izglītojamiem ar speciālām vajadzībām speciālās izglītības iestādēs
6. Pedagogu izglītošana iepriekš minēto darbību aprobācijai un ieviešanai mācību procesā

Valsts izglītības
satura centrs

Mācību un metodiskie līdzekļi

- 6 mācību un metodiskie līdzekļi pirmsskolai (izglītojamajiem vecumā no pusotra līdz četriem gadiem un vecumā no pieciem līdz sešiem gadiem)
- 13 mācību un metodiskie līdzekļi 1.-6.klasei
- 27 mācību un metodiskie līdzekļi 7.-12.klasei
- 15 mācību un metodiskie līdzekļi adaptēti vieglajā valodā 7.-9.klasei (izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām iekļaujošās izglītības īstenošanai)
- 10 mācību līdzekļi izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem
- 5 integrēti mācību līdzekļi izglītojamiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem un dažādiem attīstības traucējumiem

Valsts izglītības
satura centrs

Pedagogu profesionālās pilnveides programmas

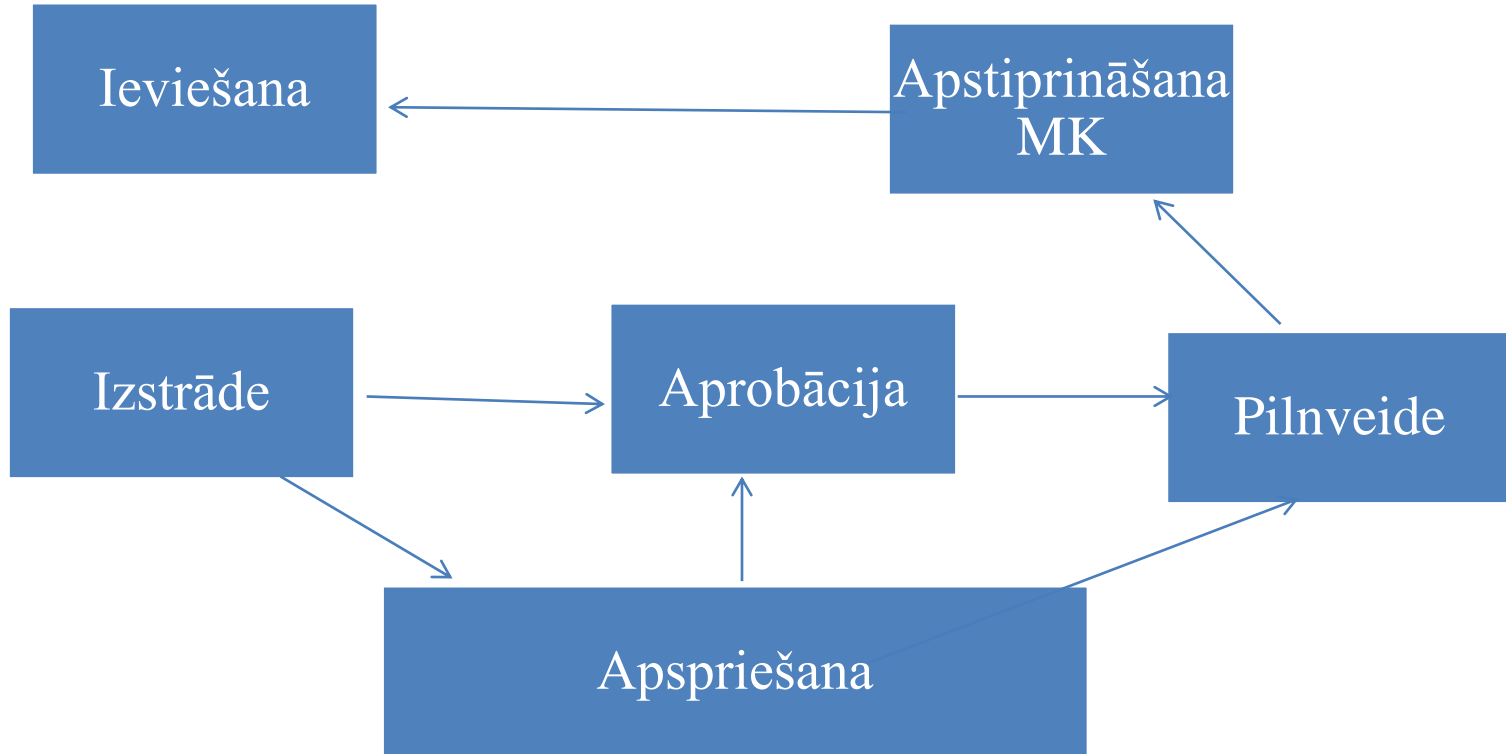
- Aprobācijā iesaistīto izglītības iestāžu pedagogiem
- Pirmskolas izglītības iestāžu metodiķiem un vadītājiem
- Sākumskolu un pamatskolu direktoru vietniekiem mācību darbā (skolu vadībai)
- Vispārējās vidējās izglītības iestāžu direktoru vietniekiem mācību darbā (skolu vadībai)
- Svešvalodu skolotāju sagatavošana darbam ar EVP
- Speciālistu sagatavošana darbam ar DIBELS Next testu
- Pedagogiem iekļaujošas izglītības jomā
- Pirmskolas izglītības iestāžu pedagogiem
- Vispārizglītojošo skolu pedagogiem

Kopējais skaits – 6000 pedagogi

Valsts izglītības
satura centrs

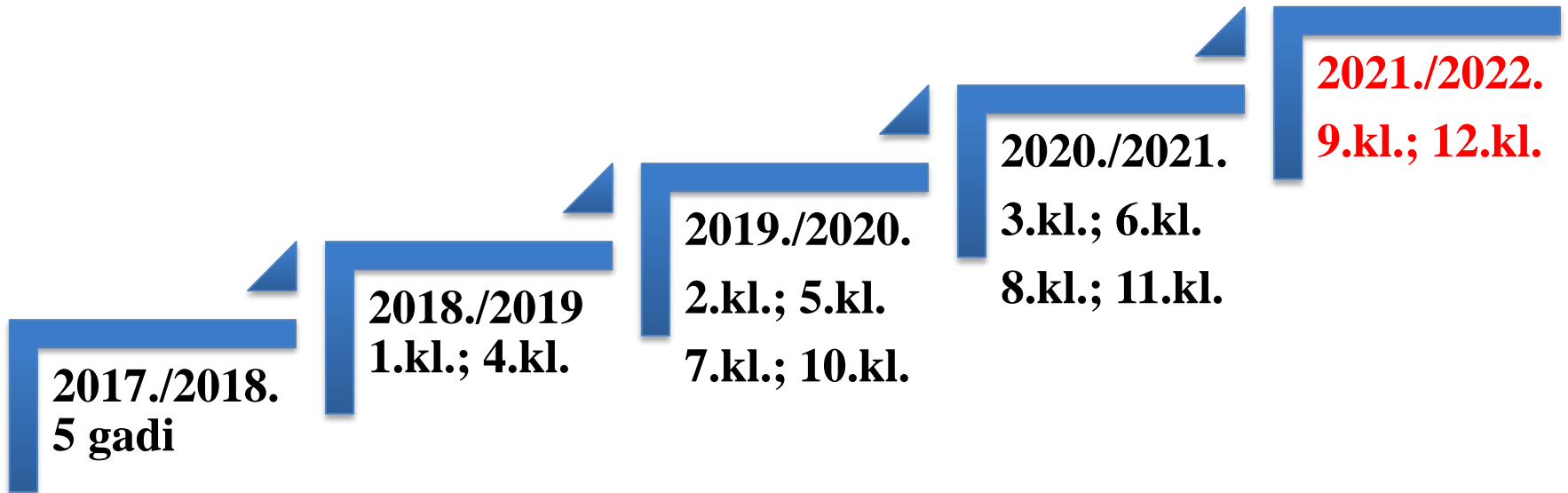
Rezultāts: Apstiprināto vadlīniju un standartu skaits vispārējā izglītībā, kas nodrošina kompetenču pieejā balstīta mācību satura īstenošanu

Valsts izglītības
saturs centrs

Mācību satura ieviešanas uzsākšana

Valsts izglītības satura centrs

Guntars Catlaks, vadītājs, guntars.catlaks@visc.gov.lv

2015.gada 27.oktobris, Ādaži

